

PIJPAMBACHTELIJKE KOPPEN.

Het ambacht van het pijpmaken is op een aantal pijpen afgebeeld. Niet alleen zijn een aantal bewerkingen te zien, maar ook staan enige belangrijke attributen als versiering op de ketel.

Op de eerste pijpekop (1a) bevindt zich, in een ovale omlijsting, een pijpmaker die een pijp uit de vorm haalt, naast hem staat een pijpeton. De omlijsting wordt aan één zijde vastgehouden door een staande leeuw (1b). Op de andere zijde, ook in een omlijsting, zit een vrouw die een pijp aan het afwerken is (1c). In het midden, aan de achterzijde staat het merk 'de gekroonde ES', dit is tevens het hielmerk (1d). Datering 1780. Van dit type pijp(3) bestaat ook een 20e eeuwse versie. De firma P.Goedewaagen en Zoon heeft een krulpijp gefabriceerd waarvan de voorstelling een sterke overeenkomst vertoont met het exemplaar uit de 18e eeuw. Het is zeer wel mogelijk dat de oude mal is 'opgehaald' omdat deze versleten was. Het reliëf is vlakker en de rijkdom aan details is afgenomen. De vrouw heeft nu een bloem in haar hand en de pijlenbundel in de klauw van de leeuw is bijna niet meer te zien. Ook het opschrift onder de leeuw: TE GOUDA komt niet meer voor. Het ES merk op de hiel is op het oude exemplaar in reliëf, terwijl dit merk op de latere pijp een intaglio (indruk) stempelmerk is.

De pijpmakerspijp van R. de Haan is uit een andere mal afkomstig (2). Dit zeer fraaie produkt is gemaakt door Arie van der Klyn (1788-1819/32), die zijn naam ook in het lint boven de leeuw heeft staan. Het hielmerk AE is door Abraham Eling in 1707 als eerste gebruikt. Volgens de Friederich-dateringsmethode (HxBxO) is deze pijp omstreeks 1790 gemaakt, dit komt overeen met de periode waarin A.v.d.Kleyn werkzaam was.

Op afbeelding 4 is een pijpmaker met een kruiwagen, waarop een pijpepot of ton staat op weg naar, of komende van de oven.

De datering van deze pijp ligt omstreeks 1750.

Op de laatste pijpekop (5) staat aan beide zijden van de ketel een pijpepot of pijpeton. Deze pijp is langs de vormmaden van een parelrand voorzien. De kop is onlangs gevonden in Schoonhoven.

Naast de hier beschreven pijpen komt het eindprodukt, de pijp vaak op pijpen voor, zowel als hielmerk of als zijmerk. Bekende merken zijn : de liggende pijp, de twee liggende pijpen en de kruispijp.

Mochten er nog aanvullingen zijn op deze ambachtelijke koppen, dan gaarne reacties naar: Leen van den Berg, Bloemstede 22, 3608 TK Maarssenbroek.

1a

1b

1c

1d

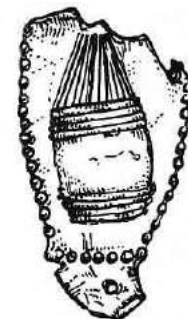
2

3

4

5